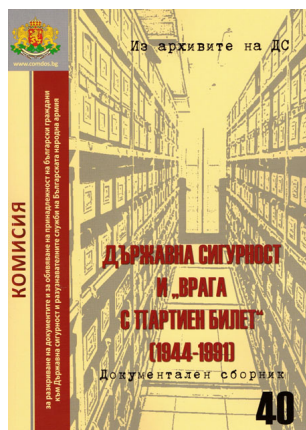

Държавна сигурност и „врага“ с партиен билет

Написано от Христо Христов
Неделя, 28 Януари 2018 22:37

Тази неделя в [библиотеката](#) на [desebg.com](#) представям документалния сборник на Комисията по досиетата **„Държавна сигурност и „врага с партиен билет“ 1944-1991“**.

Неговата официална премиера беше тази седмица (23 януари 2018 г.) в Дома на Европа. Той излиза под №40 от изследователската поредица „Из архивите на ДС“ и е част от изследователската програма за 2017 г. на държавния орган, натоварен с отварянето на документите на ДС.

На над 500 страници са представени фототипно публикувани архиви, свързани с един от най-мрачния период на тоталитарното управление на БКП, през който компартията преследва инакомислещи в собствените си редици, така както Сталин прави неколкократно в СССР докато е на власт.

В края на 40-те години БКП внася от Съветския съюз и практически прилага този метод на съветските болшевики за брутална разправа с мними противници в самата партия, които могат да бъде обявени за врагове при най-малкия повод за съмнение или подозрение.

През 1948 г. на своя 5-ти конгрес БКП приема съветския модел на развитие на тоталитарната държава, а на следващата година вече се вихрят чистките в

собствениците ѝ редици.

В най-голяма жертва на тези шизофренични репресии става една от най-силните фигури в БКП – Трайчо Костов. Същият, който в първите месеци след преврата на 9 септември 1944 г. е човекът в партията, който на практика изпълнява всички указания, давани тогава от Георги Димитров от Москва, срещу „враговете“ на народа – убийствата без съд и присъда по време на революционния терор, а след него и с т. нар. народен съд.

В сборника са включени именно множество документи срещу т. нар. по това време от комунистическата партия „бандата на Трайчо Костов“.

През 1949 г. той получава едно от най-тежките обвинения – за антисъветска дейност. Архивните материали разкриват много подробности от следствието, водено срещу него, чиято цел да изтръгне самопризнания за това, че е ръководител на „вражеска организация“.

Публикувани са и някои съдебни документи от монтираната съдебна разправа с Костов, която завършва със смъртна присъда.

Сборникът съдържа и документи и за други подложени на репресии след главния процес срещу Трайчо Костов висши партийни ръководители като ген. Славчо Трънски, Петко Кунин Йонко Панов, Добри Терпешев, Денчо Знеполски.

Режимът не ги забравя дори след 1956 г., когато Тодор Живков се утвърждава начело на партията и голяма част от репресираните партийни членове за реабилитирани.

Тогава пък отговорните партийни кадри, свързани с организирането и провеждането на разобличаването на Трайчо Костов като враг, прехвърлят отговорността пред специалната партийна комисията върху намесата на съветските съветници в МВР-ДС и по-специално върху следствието, което използва крайни методи, успешно прилагани от болшевиките в Москва.

Архивните документи на ДС показват, че репресивният апарат на БКП е продължил да следи обявените на времето за трайчокостовисти чрез разработка под кодовото име „ОСИ”.

В нея са събирани сведения, които показват недоволството на засегнатите от преследванията. Тези членове на компартията коментира помежду си, че няма „по-отвратителна партия” от БКП, но просто няма къде другаде да се членува. И още: че хората биха емигрирали, но няма как, защото „веднага ще те пипнат и те бутнат у лагера за 6 месеца, докато те завербуват и школуват”.

Друга част от документи в сборника е свързана с групата на Иван Тодоров – Горуня, която се формира през 1964-1965 г. и цели да свали Живков от поста първи секретар на БКП, но е разкрита и обезвредена. Самият Горуня се самоубива преди ДС да го арестува.

Без съмнение документалния сборник съдържа изключително важни и показателни документи за подчинението на БКП пред съветските ръководители дори тогава, когато се налага преследването на висши партийни фигури. И за това, че ДС е само една машина, която лесно може да се обърне и към „нашите”.

Сборникът включва 79 документа, а разширеният му електронен вариант 178, подредени хронологично.

Както и предходните сборници и този се разпространява безплатно и може да бъде намерен в офиса на Комисията на ул. „Врабча” 1 в столицата, а неговия електронен вариант да бъде изтеглен от [сайта ѝ](#) в интернет.

„Държавна сигурност и „врага с партиен билет” 1944-1991”, документално издание на Комисията по досиетата, 2017 г., 520 страници.